

Numerul 19.

Oradea-mare 10/22 maiu 1898.

Anul XXXIV.

Apare duminica. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2 de an 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Andrei Mureșianu.

(Urmare.)

Se înscrie deci pe anul școl. 1832/3 la cursul filosofic, care îl și absolvă cu succes gradat în an. școl. 1833/4, având iluștri profesori pe Simion Bărnuțiu din filosofie, pe Timoteu Cipariu din teol. dogmatică și doctrina religiei, pe Nic. Marcu din fizică și Ion Rusu din istoria universală, cari toți s'au distins pe terenul literaturii române.

După terminarea filosofiei intră în an. școl. 1834/5 la teologie în seminariul clerical din Blaș, fiind pe atunci rector seminarial Ștef. Boier și prefect de studii Io. Dragomir, iar profesori Bas. Rațiu din ist. eclesiastică și dreptul canonic, Tim. Cipariu din teologia dogm. și Ion Rusu din teol. past.

Atunci eră numai

ROMULUS ȘI REMUS.

de 19 ani, dar destul de bine înarmat, ca în studiile teologice să-și elupte primul loc între colegii și să rămână în tupaștrii anii tot primul eminent, precum mărturisește Protocolul clasificățiunilor pentru ascultătorii studiilor teologice în seminariul diecesan din Blaș. Calculii lui de aici sânt cei mai esceleți.

În Blaș Andrei Mureșianu ajunge sub influințe până atunci de el necunoscute. Ca student în Bistrița nu știe nimic despre literatura și istoria română. Pentru el acele erau numai niște comori ascunse, de mare valoare, fără înse ca să le ieie folosul. În Bistrița el făcū cunoșcință cu autorii clasici, dar nu cu scriitorii români, și se poate că chiar și în poesie încă și-a încercat talentul, dar sigur nu în limba sa maternă, căci aceleia nici elementele nu i

le cunoșcea. Ajuns odată în Blaș se schimbă lucrul.

În curând inima sa e plină de aceleași sentimente, de aceleași idei, cari de mult erau prefăcute în sângele profesorilor și elevilor de aici. Toți ardeau pentru libertate și toți ardeau pentru idea mântuirii neamului lor. Studiul limbei și al istoriei naționale eră izvorul nesecat, din care își scoteau mângâierea și speranțele. Principiile lui Șincai, Clain și Maior clocotiau în curentul lor irezistibil și-l răpiră și pe tinerul nostru Andrei Mureșianu. El deschide cartea sântă a trecutului neamului seu și învață din ea gloria și suferințele străbunilor, și acele i se imprimă în sufletul seu și de acolo mai mult nu mai ies, până când nu trece la alta viață. Gloria străbunilor îi umple inima de speranțe mari pentru neamul seu, iar suferințele îl aruncă în abisul pesimismului, și o viață întreagă se va ocupa când cu speranța, când cu disperarea și cu vitregimea ce ajunse națiunea sa românească.

Și în timp de șase ani petrecuți în Blaș, în acest centru cultural al Românilor de dincoace de Carpați, se va oțeli puternic pentru lupta ce-l așteptă în marea vieții. Se aruncă cu mult foc în brazda muncii, la mijlocul brazdei i se oprește plugul și brazda rămâne de jumătate. „It tristis arator“ . . .

Fără exagerare putem dice, că pe Andrei Mureșianu singur Blașul l-a făcut cea ce a fost. Fără a intra aici și fără a suge spiritul din școalele Blașului. Andrei Mureșianu nici odată nu deveni bardul națiunii, căci nu avea firul, care să-l conducă. Natura i-a dat sentimente și talent: Blașul i-a dat directivă, conducător la gloria ce-l așteptă și la recunoștința națiunii române. Blașul îl providea cu iubirea de libertate, cu iubirea de neamul românesc, cu iubirea de literatură românească. Blașul îi dă povețele spirituale, cu cari pășește pe cariera vieții și începe lupta grea, dar lupta glorioasă.

Ca teolog patruanit în Blaș îl află în luna lui martie 1838 invitarea onorifică a comunei bisericăști gr. or. de la Capela Sântei-Adormiri din Brașov, la postul de învățător al II-le, la școala românească de acolo, devenit vacant prin demisionarea lui Ioan Procop și depărtarea sa la Craiova. La invitarea brașovenilor Andrei Mureșianu cu dto de 9 martie st. n. cere de la episcopul Leményi facultate de a pute merge la Brașov. Cererea i se resolvește favorabil și se dispensează de la continuarea studiilor teologice. Deci pleacă prin Sibîiu la Brașov și în luna lui aprilie își ocupă postul de învățător, căci acea eră misiunea lui să învețe și să instruiască „plântuțele tinerele și mielusei nevinovați“, a căror îngrijire chiar și în poezia sa încă se manifestează:

„Voi plântuțe tinerele,
Mielusei nevinovați,
Ce-ați fost sub grigile mele,
Spuneți v'am dat să gustați
Vr'un venin din mugur verde,
Iarbă de fier ce ve pierde?“

Brașovul, cu baștle lui învechite, cu Têmpa lui frumoasă și romantică, în scurt deveni locul plăcut al lui Mureșianu. Dovadă fie următoarele versuri:

„Rămâneți baști învechite,
Ce ades ve cercetam,

P'a voastre ruine triste,
Doamne, mult mai cugetam,
Că asemenea ursită
Va fi mie rënduită.

Têmpă, frumoase Sioane!
P'al teu vèrf când me suiam,
Ca în nescari vii icoane,
Tot ținutul revedeam!
Or lăsă-m'a cruda soarte,
Să te mai calc pân' la moarte?“

Temere falsă, căci după acea ani de-a rëndul mai calcă Brașovul, iar înainte de moarte își în schimbă domiciliul de la Sibîiu la Brașov, pe care apoi nici nu-l părăsesc mai mult.

Aici în Brașov începe activitatea marelui poet cu anul 1839. Cu intrarea sa în Brașov de odată i se deschide un cerc de vederi nou. Nu peste mult deveni colaborator pe lângă preamertatul nostru publicist, George Barițiu, care redactă atunci „Gazeta“ și „Foaia pentru minte, inimă și literatură“, în care și publică Mureșianu din când în când lucrările și primele sale poezii. Cea dintâie poezie publicată a sa, a fost „Fetița și păsăruica“. După aceasta au urmat ani de a rëndul mai multe altele. Primele sale poezii sânt: „Teodor și Măriuța“, „Nu se poate“ și „Un remas bun de la Brașov“. În toate aceste ni se arată poetul începător și nesigur, care încă nu știe, ce este mai acomodat pentru lira sa; nu știe el, cum să exprime ceea ce simțește, ci se luptă cu nimerirea expresiunilor; une-ori nici chiar după mai multă frământare de cap nu le află, ci cade în expresiuni forțate, precum îi sânt de cele mai multe ori și ênșeși figurile. Vedem în ele un amor lănged, care nu a mistuit inima poetului, ci numai așa pe un moment a răpit pe poet și i-a atins coardele inimei, lăsându-o iarăș rece și nesimțitoare. Peste tot în primele sale poezii aflăm flacăra nestinsă, nu aflăm entusiasm tineresc, care să-și vibreze prin întreg trupul și sufletul, când cetești acele poezii. Amorul și desgustul vieții și nefericirea sânt subiectele lor. Trăsătura lor caracteristică este durerea și suferința, iar tonul lor este melancolic și plin de pesimism.

Nimerit caracterizează Aron Densușan primele poezii ale lui Andrei Mureșianu: „În deșert, poetul nu este înamorat, nu este pètruns de acest sentiment, nu cunoasce până în adâncimile lui nici dulcele, dar nici amarul lui. Ori unde se încearcă a exprima acest sentiment, se incurcă, abia află cuvinte, și în fine se pierde în alte idei, pare că-și uită. Îmi vine a-l asemăna cu un riulet, care curge, curge, dar din ce în ce mai lănced și în fine se pierde în năsip. Tot ce provine din această materie nu provine din pasiune, din sentiment, situațiunile nu sânt ale poetului, ele sânt cugetate, inchipuite. Și inchipuirea nu este idealisată. Pentru acea nici nu ating inima intru nimic, ele se prefiră numai pe dinaintea minții, împingându-se ideile una pe alta, și 'n fine dispărând toate fără a lăsă o întipărire“. („Cercetări literare“ vol. I. pag. 124—125.)

Cu toate aceste primele sale poezii nu sânt fără frumșeți poetice.

„Vinovatul“ între contrasturile de odată și acum cam tocite și fără nici o culoare, fără nici o intorse-

tură patetică, ori o sguuire sufletească din temei; „Simpatia la Viena“ cu amorul fetei, cam nesimpatic, ba chiar respingător, de bună seamă nu ne va atrage și nu vom afla în ele nimic escelent, nimic poetic, și doar și în „Nu se poate“. Dar oare cui nu-i vor plăce tânguirile din „Fetița și păsăruica“, oare pe cine nu vor atinge accentele melancolice din această prea frumoasă alegorie; oare cine să nu înțeleagă versurile frumoase a fetei:

„Fie-ți dăc tirană soarte,
Dac' ai vrut sclavă să fii,
Să-mi fi ordinar prin moarte,
Mai curând la scop să-mi vii!“

Publicul de atunci înțelese bine pe poet; înțelese durerea fetei; înțelese îndată, că sclava fetiță este națiunea română cu jalea și cu sclăvia sa. Prima poezie atinse deja sentimentul național în cetitorii „Foaiei“ și succesul cu admirațiunea erau câștigate pentru poet. El are numai să continue mai departe și poate fi sigur, că va deveni poetul național, carele știe să cânte chiar ceea ce pe Român îl doare, ceea ce Românului îi place, căci nu eră pe atunci la Români cântec mai frumos, decât cel ce se ocupă cu soarta, cu reul, cu suferințele și cu sclăvia lui, de cari clocotia aerul și prin munți, și prin câmpii, și cari Românul toate le suferia cu răbdare, până îi ajunse cuțitul la oase.

Asemenea alegorie mai aflăm la Arndrei Mureșianu și mai târziu în poezia „Cătră mierla“ și în „Responsul păsăruicei“. În nrul 10 din 1850 „Foaia pentru minte și literatură“ publică de la un autor necunoscut poezia: „Vină păsăruică“, în care o fată chiamă îndărăpt păsăruica scăpată din colivie, căci acolo afară este espusă la multe rețe, la ploaie, la tempestăți și altele. În nrul 11 al „Foaiei“ și vine responsul de la Andrei Mureșianu. Aici păsăruica răspunde, că ea nu se va întoarce îndărăpt, nu-i trebuie ei nici colivie scumpă, nici semănță aleasă, ci libertatea, aceasta o voiește:

„Având libertatea, vie ori ce ploaie,
Grândine, furtune, fulger, trăsnet greu:
P'un minut îmi strică, p'un minut me moaie,
Nu pot înse 'nfrange simțământul meu“.

Această păsăruică e poporul român, căruia nu-mai libertate îi trebuie și promisiunile nu-l pot face să reieie iarăș jugul sclăviei. Cumcă aceasta în adevăr e o alegorie și așa trebuie înțeles, apare din mai multe locuri ale poeziei, apare din provocarea la Ștefan cel Mare, apare din strofa ultimă:

„Pentru libertate păsarea se bate,
Vermele se 'nfrange, fierele răcnesc;
Iar omul despoaie chiar și p'al seu frate,
În oarba-și truție, de-acest dar ceresc!“

(Va urmă.)

IOAN RAȚIU

Spus-am lumiei . . . .

Spus-am lumiei . . . i-am tot spus
Că cu ochii-ți m'ai supus;
Spun și astăzi tuturor
Că sunt vecinic roaba lor
Și că 'ntr'ensii când privesc
Fericită me simțesc.

Spus-am lumiei . . . i-am tot spus,
Că cu ochii-ți m'ai supus;
Tu de ce nu vrei să crești,
Că me 'ncred în ochii verși
Și într'ensii când privesc
Fericită me simțesc?

Spus-am lumiei . . . i-am tot spus,
Că cu ochii-ți m'ai supus:
Ochii verși speranță 'nseamnă,
Ei la dragoste me 'ndeamnă;
De aceea de-i privesc
Fericită me simțesc!

SMARA.

Auri . . .

(Urmare.)

IX

Am trădat pe mama, și disese Cornelia întorcându-se spre casă. Dar nu puteam altfel. De acum, fie ce va fi, sunt a lui pentru veșie! . . .

Doamna Cozma îi eși în cale ca de obicei.

— Ei? o întrebă nerăbdătoare.

— Vine mâne să se înțeleagă cu tine când să facem logodna, răspunde fata simplu.

Văduva îi sări de gât și îi sărută obrazii aprinși.

— De ce arși așa?

— Mi-e cald, mamă, disese Cornelia lipindu-și palmele de față.

— Nu trebuie să te turburi, disese mamă-sa mai blândă acum. Peste puțin totul se va sfârși. Eu voi spune mâne lui Petru că trebuie să facem logodna cât mai curând. Nimeni nu trebuie să afle nimic despre aceasta. Să rămână toate în taină până în ziua nunții . . . Fii liniștită, asta n'are să fie nici odată.

Cornelia se cutremură.

— Îndată ce veți fi logodiți, vei căută să afli de la el ceea ce știe. Și uite cum. Trebuie să fii șireată, dragă; te prefaci că ești tristă și ingrigită de viitorul vostră, de oare ce eu n'am să-ți dau nici o zestre. El te va mângâia. Și atunci tu ai să fii deșteaptă, vei scoate din gura lui mărturisirea. Vom înșeiință pe procuror, îi vom prinde și . . .

— O, mamă . . .

— Ce vrei să ții? Nu cumva ți-e milă de ei? Hoții cari ne-au jefuit!

— Dar Petru nu știe nimic despre aceasta. El e așa de bun, așa de nobil.

Cornelia se opri, căci mama ei se uită așa de aspru în fața ei, încât vorbele îi înghețară pe buze.

— Destul! . . . Să nu te mai aud vorbind așa

despre acel nemernic. Auđi!.. Mi-e ruşine de prostia ta! Un Bisorca bün şi nobil! Nu cumva din cărciumă va resări de acum nobilimea? Auđi nobil! Cine ți-a spus că e nobil? Cum ți vine să spui asemenea vorbe?

Doamna Cozma stătea ameninţătoare în faţa fiicei sale. Cornelia puse ochii în pământ şi nu ăise nimic.

— Dar o să se sfărşescă... Doamne fereşce! S'ar puté?..

Nu sfărşi vorba. Acest gând i se părü absurd, odios şi il respinse înainte de a se fi încheat.

Nu. Cornelia ei mândră şi înţeleaptă nu putea să rătăcească aşá... .

Văduva lui Cozma visá pentru copila ei un viitor tot aşá de splendid cum fusese trecutul ei regretat. Unde ar fi ramas acest vis, admitënd umbra unei astfel de bănueli?

Ea vedea în tinerul Bisorca pe Ana, slujnica şi hoaşa, pe tatăl lui, cărciumarul ticălos şi umilit şi nu-l putea închipuí altfel de cum ura pentru părinţii lui il zugrăviau în mintea şi inima ei.

Cornelia? Ea n'o şciewa pe Ana şi puşin ii pasá ce fel de om erá tatăl tinerului aşá de frumos, aşá de înţelept cum nu văduse altul.

Ce-i pásá ei de galbenii cari li s'au furat, când el ii vorbiá de o lume unde nu sânt certuri, nu sânt pizme, nu e nici lux, nici avere şi totuş e aşá de bogată, aşá de frumoasă... .

Dar când ridicá ochii şi vădú obrazul roşu şi vênát al mäsii, se înflorá. Fu cuprinsá de simţeméntul unui om care se deşteaptá aruncat pe marginea unei prăpástii adânci şi nu-i trebuie decât o mişcare, ca să se rostogolească într'ênsa.

Cornelia închise ochii şi se lăsá în voia întemplerii.

X

Erá o ăi frumoasă de iulie. Una dintre acele ăile de vará, când soarele de şi strălucesce în deplina lui pompá, razela lui nu sânt arđetoare. O adiere in-viorátoare se simţiá în toată atmosfera.

Frunzele páreau mai verđi, iarba mai grasá şi mirosul florilor mai îmbálsámat ca altá datá.

Cornelia sta gátitá cu rochie albá în mijlocul chioşcului de hemeiu din fundul grădinei.

Doamna Cozma se apropie de ea şi o admirá de sus şi până jos.

— Cât eşti de frumoasă, ii ăise sárutând-o pe frunte. Apoi ii dete un inel.

— Pune-l în deget, dragá; il vei da lui; nu-i păcat de el; e un inel fără preş, suflat cu aur... . Şi să nu cređi că pe mine nu me costá comedia asta. Dar e vorba de tine, de fericirea ta.

Cornelia luá inelul, il puse în deget şi se uitá multá vreme la el, fără să bage în seamá vorbele mă-sei.

— Fii curagioasă, dragá, continuá văduva ocupatá numai cu gândurile ei. N'ai să te temi de nimic. Dacă reuşeşci, sântem cele mai fericite fiinţe din lume... . Dar tu să nu te aráţi aşá supératá, să fii gingaşá cu el; căci trebuie să creadá că-l iubeşci, altfel n'o să aibá încredere în tine. Fii isteaţă, draga mamei. Ții minte ce ți-am spus?

— Da, mamá, respunse Cornelia distratá.

— Indatá ce vom avé banii în mână, plecám la Pesta. O să-ți reveđi prietenile din copilárie. O să fim

iar bine, cum am fost când tráia fie iertatul teu tatá, şi tu vei uitá relele de cari trebuie să suferi acum.

Doamna Cozma o strinse în braţe şi o sárutá din nou. Cornelia făcú o mişcare de silá.

— Ce ai?

— Nimic, mamá, ăar mi-ai zdrobit florile, ăise copila neteđind frunzele trandafirilor de la sin.

Un servitor, în livrea, aduse în chioşc o masá micá rotundá. O acoperi cu o faţă de pluş roşu pe care Cornelia brodase flori de mătásá şi spicuri de gráu din fire de aur.

Ací se aşteplá mirele, ací erá să se facá logodna.

Doamna Cozma aşedá pe masá doue sfeşnice mari, o icoaná sfântá şi o cruce anticá de argint.

În sfărşit sosi Petru urmat de páriuşii lui şi de popa din sat.

Doamna Cozma remase foarte zăpăcitá când vădú pe tinerul aşá de serios, aşá de grav. Şi când el se apropiá de ea şi-i sárutá mâna cu un aer solemn, văduva tresári şi nu găsi cuvinte să-i respundá.

Tot aşá o incurcá preotul, care după salutárele şi felicitárele obiécnuite, începú să-i facá tot felul de întrebári cu privire la căsătoria tinerilor.

— Şi cununia când doriţi să fie?

— Cât mai curénd... .

— Nu se poate fără vestiri. Dar dacă poftiţi, facem cu dispensaţie. Scriem chiar de mâne... .

Ana se îmbrácuse cu rochia ei de mătase neagrá cu şorşul de dantele cu bobine mici verđui şi cu broboada neagrá de mătase pe cap. Brodária de la gulerul şi mânecile cămeşii erá albá ca zăpada, scrobítá şi călcátá cu grije.

Ori cât de străiná se găsiá în faţa situaţiei atât de neprevăđutá pentru dênsa, în ochii ei strălucia focul mândriei.

Ți-am spus eu că are Petru ce are, şi că domn mare are să iasá... . ăisese de acasă soşuii ei.

— Ian lasá, o întrerupsese greul ursuz şi bănuitor. Ție tot departe ți-au sárit ochii. Să vedem cum se va sfărşi socoteala. Nu mai puteam de gura ta, dar i-aş fi dat eu lui dragoste... . De seama lui e fata asta? Apoi cine şciewa ce gânduri are mă-sa... .

— Ce gânduri să aibá?

— Să vedem.

Acum se priviau amêndoi tăcuţi, strimtoráti.

Petru se apropiá de Cornelia zimbând cu o expresiune mai mult de grijá decât de fericire. Ea îi întinse mâna cu acelaş zimbet.

Popa le făcú semn să se apropie de masá. Puse odájdiiile şi luând cartea din mâna dascálului, începú să citească.

Cântecul dascálului îngánat pe nas se amestecá cu ciripitul vrăbiilor şi dintre frunzele unui tufiş de coacáz o căprioară curioasă se ivi, martorá la logodná.

(Va urmá.)

CONSTANŢA HODOŞ.

Cinstea este cea mai bună politicá; aceasta e o maximá ce cred că se poate aplicá atât la treburile popoarelor, cât şi indiviđilor.

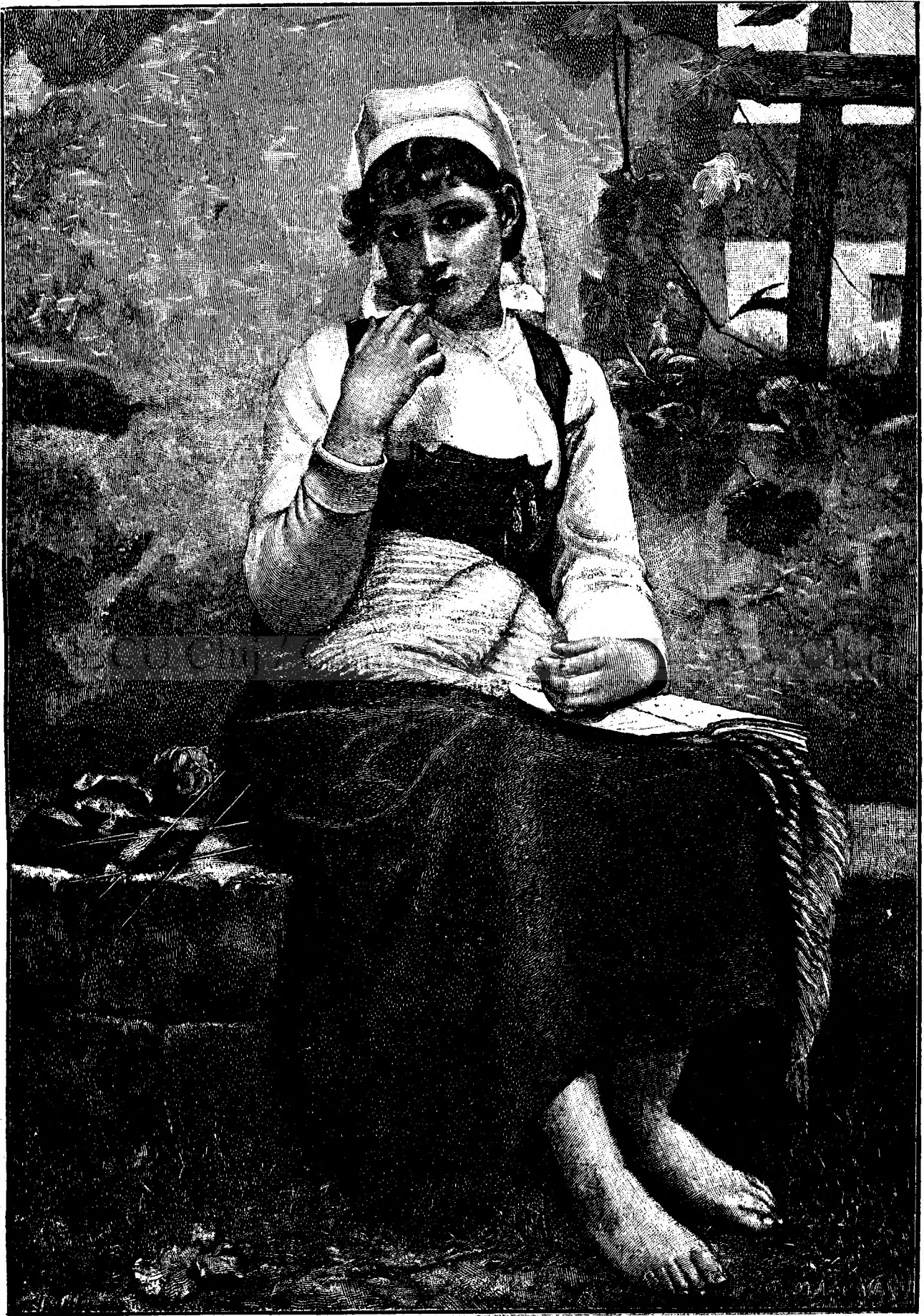
Washington.

*

Sânt puşini oameni, cari ne pot îndreptá, dar mulţi al căror simplu contact ne poate stricá.

A. Noel.

PRIMUL ROMAN.

Romanță.

— R miniscentă. —

*Când furtuna geme 'n zare,
Rîul fuge spunegând;
Dar ce fuge și mai tare
— E un gând!*

*Cătră cuib în fuga mare
Păsărica trece 'n sbor;
Dar ce fuge și mai tare
— E un dor!*

*Tună. Fulgerul trăsnește,
Ca săgeata sparge norul . . .
Dar ce vine și mai iute
— E amorul!*

CINCINAT PAVELESCU

Schițe din Italia.

Neapol.

(Urmare.)

În partea vestică a orașului se ridică colina Posilip, pe sub care conduce un tunel foarte lung pardosit cu pietri de lavă și luminat în totdeauna cu lampe; părăsind tunelul, în scurt timp ajungi țărmurile mării, unde eră odinioară golful Puteoli (ași Puzzuoli). Aici sînt ruinele templului vechiu al lui Seraphis și al unui teatru roman și peșcera vulcanică numită Solfatara.

Despre lacul, adeca golful acesta ăice Horatiu¹ „Terra receptus Neptunus“ (Neptun (marea) condus în pămînt uscat), sub care se înțelege portus Julius, lângă Baie pe care l-a efectuit August așa, că lacul Lucrin (lacus Lucrinus) de oparte l-a împreunat cu portul Puteoli, de alta cu lacul Avern (lacus Avernus), ceea ce se poate ceti și la Vergiliu.²

Făcînd aici o digresiune, să ne ocupăm de cea mai celebră stațiune de băi din timpul Romanilor, de Baiae, care se află în apropierea portului amintit.

Baiae eră renumită pentru apele de tot felul, „care scoteau din nervi durerile cele mai crâncene“. Acest oraș aședat la bordul admirabilului golf al Neapolei avea palate imperiale strălucitoare. Impregiurul lui erau încântătoare locuințe³, de aceea Oratiu scriea: Nullus in orbe sinus Baiis praelucet amoenius“. (Nici un loc pe pămînt nă întrece în frumsețe Baiae).

În timp de aproape cinci veacuri eră cel mai cercetat loc în lumea antică. Aici își dădea întîlnire toată lumea care avea pretensiune de viață aristocratică. Priveliștea încântătoare a mării pururea azuriă, colinele bogate în vegetațiune, aerul adietor, vecinătatea orașelor Neapol, Puteoli, Misena și Cume, lacu-

rile Avern și Lucriu, toate aceste făceau ca Baiae să fie o stațiune balneară la modă.

Aici mai mult ca ori unde în alt loc, libertatea eră admirabil de mare, eră — putem ăice — fără margini. Seneca numeșce localitatea aceasta otelul păcatelor, asemenea și Cicero.¹ Oamenii bon vivani, germani și molipsiți veniau aici să cheltuiască banii creditorilor în ospețe și desfrânări. Atât pentru bărbați cât și pentru femei eră, așa ăicînd, o stîncă primejdioasă. Multe femei au venit aici ca o Penelope și au plecat ca o Elenă.² Poetul Ovidiu venise să se vindece și se întoarse săgetat de Cupido.³

Ca să putem da o idee cât de slabă despre viața care o duceau oaspeții la Baiae, cităm aci textul lui Seneca⁴ în traducerea dlui I. Kalinderu, despre întrebuințarea timpului la terme: „Închipuiți-ve — ăice el — tot felul de sgomote care pot supără urechile. Atleții se exercitează, balanțează cu brațele greutatea de plumb, gem cînd îi resbeșce sau se fac că-i resbeșce osteneala, șueră sau scot gemete adânci cînd scot respirațiunea mult timp oprită. Dacă întîmplarea aduce pe vre unul din acei pacienți ordinari care se limitează la fricțiunile cele mai obicînuite, ađi sgomotul fiecărei și sunetul care variază după cum mâna loveșce cu palma sau cu muchia. Mult mai reu e încă, cînd vine vre un jucător cu mingea care începe o partidă în toată regula; adăugați la aceasta beivii, pungașii prinși în momentul faptului, cîntăreții cărora vocea nu li se pare frumoasă decăt la bae, sgomotul undeii agitate de cîte ori intră cineva în bae. Mai închipuiți-ve în mijlocul acestui tărăboiu un artist în smulgerea părului care, pentru a fi mai bine observat, scoate din găttelejul seu șuerături și nu încelează pînă cînd a găsit oameni de curățit de păr și un pacient pe care să-l facă să strige. În fine, mai închipuiți-ve pe toți negustorii: cărciumari, plăcintari, cărnățari, cofetari, care au fiecare cîte o modulație particulară pentru a strigă marfa lor. Cineva trebuie să fie surd sau de fer ca să nu fie distrat de atâtea sgomote confuze și discordante.⁵

Poetul decadentei, Martial, numeșce locul acesta mal de aur al fericitei Venus și dulce dar al naturii mărețe (Littus beatae Veneris aureum Bajas... superbae blanda dona naturae.)

E demn de notat la acest loc, că cel mai celebru orator al anticității Marc Tului Cicero, pe timpul cînd eră cuestor în Sicilia, care eră granariul Italiei, fiind foamete în Roma, a provăduț orașul cu imensă cvantitate de bucate. După ce a espirat cuestoratul, s'a reîntors la Roma, cînd ș-a luat calea peste Siracusa, unde după ce a descoperit mormîntul lui Pytagora, a mers la Baiae; aici întrebînd, că ce e mai nou în Roma, i s'a spus, că toată lumea numai pe Hortensius îl laudă și înalță. Cicero de sigur a așteptat să audă, că de loc ce va sosi la Roma, în semn de mulțămită și recunoșcință, pentru cerealele trimise să fie pregătite că-l vor primii cu ovațiuni și că cel puțin îi va oferii poporul „sella curulis“, dar amar s'a înșelat, că poporul s'a ocupat numai de Hortensius, de la care primiă imediat pînce. Așa e poporul ca băiatul, pînă ce îi dai, te are în drag⁶ și cînd nu l-ai mai

¹ Cic. ad fam. IX. 3.

² Mart. I. 63.

³ A. A. I, 283.

⁴ Seneca ad Marc. c. 17, 2.

⁵ I. Kalinderu o. c. pag. 40.

⁶ „Copilul numai ce mănăncă e halal“. Anton Paun. Povestea vorbei.

¹ Ad Pisones de arte poetica liber v. 64.

² Verg. Bucalica, 2, 161.

³ Romanii călători de I. Kalinderu p. 89.

dat, nici habar n'are de tine. Se adeverește aceasta în mod evident și din cazul cu Cicero.

Fiind vorbă mai sus despre legendele poporului din Neapol, într'altele am amintit și despre ceea ce subversează despre poetul roman Publiu Vergiliu Maro, drept ce deschidând aci o parentesă literaturii latine, îmi iau voie a me ocupă și de acest poet celebru; o fac aceasta mai vârtos din motivul, că mormântul lui se află în Neapol.

Vergiliu s'a născut la 15 oct. an. 70 în de Chr. în comuna Andes, lângă Mantua. Despre viața și operele lui s'a scris mult — foarte mult. Mamă-sa fiind aproape de naștere — se ține, că ar fi visat, — ceea ce mai despre toți oamenii mari se povestește — că a născut un palmier, care atingând pământul a prins rădăcini tari, și numai decât a devenit arbore mare, încărcat cu poame și flori; în dimineața următoare mergând la câmp, a născut pe Vergiliu într'o margine de drum; infantele când s'a născut, n'a plâns și avea o față atât de blândă, că și aceea-ta îi prevestia un viitor splendid.

Despre tatăl seu unii afirmă, că ar fi fost olariu, alții țin că a fost servitor lângă Magius, care era viator, (nuntiu) și având purtare corectă, i-a permis să-și câștige avere, apoi i-a dat pe fiica sa Magia Pollia de soție.

El ș-a dat toată silința, ca din Vergiliu să facă om învățat, l-a dus la școală la Cremona, de aici după ce a îmbrăcat toga bărbătească, adică în vârstă de 15 ani, l-a dus la Mediolanum (Milano), apoi la Neapol și mai târziu la Roma.

Vergiliu era de statură înaltă, brunet, cu mină rustică și de sănătate debilă, suferia mult de gât, de stomac și de durere de cap, adese ori vârsă chiar și sânge. Mâncă și bea puțin (cibi vini que minimi). După cum afirmă Melissus, care era un libertin al marelui Maecenas, era nițel gângav și în conversațiune făcea impresiunea unui om semicult. Mai stă scris despre Vergiliu și aceea, că atât în vorbe cât și în sentimente era atât de curat și inocent, că în Neapol îl numiau Parthenias (inocent); și când venia la Roma, unde numai foarte rar petrecea, într'atâta-l urmăreau și admirau când se prezentă la stradă, de era necesitat a se ascunde în cea mai de aproape casă. August — se ține, că i-ar fi oferit averea unui esilat, el inse a respins-o. Mai mult din generositatea prietenilor sei ș ar fi câștigat o avere de 100.000 sestertii (1 sestertiu = 10 cr.) În Roma avea casă pe colina Esquilinului, lângă grădinile lui Maecenas, dar mai bucuos petrecea în Campania și Sicilia.

Într'altele a studiat filosofia, medicina, oratoria și matematica.

Când pentru prima dată a mers să studieze la Roma, nu se poate ști cât timp a petrecut acolo. Atâta e constatat, că după ce a vădut, că în for ca orator, unde numai odată a pășit, nu se poate fericii și după ce a abdis și de filosofie, s'a dedicat cu totul poesiei, retrăgându-se la moșia părințească în Andes, unde pe lângă agricultură se indeletnicia cu scrierea de poesii idilice. Aici era liniștit, dar liniștea nu mult a ținut, căci Octavian și Antoniu, după ce au învins pe republicani la Philipi, pentru ca să remunereze militarii veterani, au dat poruncă ca din otarul mai multor orașe republicane să li se deie pământ arător, între aceste orașe era și Cremona, în al cărui otar era moșia lui Vergiliu. Astfel moșia lui a ajuns în posesiunea centurionului Arrius, când Vergiliu a alergat la

Roma, unde prin intrevenirea lui Asiniu Pollio, guvernatorul Galiei transpadane, ș-a recâștigat din grația lui August moșia. Nu mult după aceea, din nou l-a alungat din bunul părințesc veteranul Milienus Toro, când dacă nu se arunca în râul Mincio, cădea jertfă furiei militariului veteran. Și a doua oară a mers la Roma, când prin patrocinarea lui Maecenas, iar i-a redat August averea. Probabil, că după zgonirile aceste a mers în Campania, unde petrecea cu plăcere și mai înadins în Neapol. Averea amintită deja ș-a câștigat-o, după ce prin posesiile sale s'a împărțit de bunăvoința lui August, prietenia lui Maecenas și a altora.

Să ne ocupă acum de Vergiliu ca de poet. Încă ca prunc de școală scria poesii. Prima poezie a fost o epigramă scrisă în contra lui Ballista, care pentru tâlhării a fost ucis cu pietri. Epigrama e următoarea: „Monte sub hoc lapidum tegitur Ballista sepultus: Nocte, die tutum carpe viator iter“. (Sub muntele acesta de piatră zace Ballista înmormântat. Călătorule, ziua, noaptea sigură ți-e calea.) Acestui distihon i-a urmat Ciris, Culex (țințar) și altele scrise toate în vârstă de 16 ani.

Parte în locul nașcerii sale, parte în Roma a scris posesiile sale idilice, care le-a edat în an. 39 d. Chr. În scrierea acestora aci a tradus, aci a imitat pe poetul grec Teocrit, care a trăit în seclul V înainte de Christos. Publicul cetitor a admirat în ele în deosebi manauarea artistică a limbei, emularea fascinantă cu cele originale grecești și ritmul perfect. Într'atâta a câștigat poetul publicul, că unele dintre aceste poesii s'au predat în teatru, când dacă se prezentă și poetul, îl primiau cu ovațiuni în așa mod, că cu toții se sculau în picioare, ceea ce numai atunci făceau când se prezentă în teatru împăratul August.

(Va urm.)

T. BULC.

Convorbiri igienice.

Cum trebuie să lucrăm într'un chip mai sănătos și mai puțin stricacios pentru organismul nostru?

III

Oăldura.

Iarna perdem mai multă căldură, ni-e mai frig, decât vara. Deci, pentru ca căldura corpului nostru să nu scadă prea tare, trebuie să ne apărăm în contra frigului, trebuie să înlocuim căldura perdută. Aceasta o și facem atunci, dacă în rëndul dintei mâncăm carne mai bine resp. introducem în stomacul nostru materii de nutremânt mai bogate în hidrate-carbonate, prin asimilarea cărora se produce multă căldură în corpul nostru; dacă în rëndul al doilea ne îmbrăeăm mai bine și astfel împedicăm depărtarea de pe suprafața corpului a căldurei eșite din corpul nostru prin ajutorul respirației pielii; dacă în rëndul al treilea ne încăldim odăile și astfel înlocuim căldura naturală perdută prin căldură artificială. Iarna petrecem mai mult timp, lucrăm esclusiv în odăi încăldite și deci despre modul, — cum avem să le încăldim acestea mai rațional? — mai pe larg. În ziua de azi e foarte mic numărul acelorora, cari știu să-și încăldească odăile rațional, într'un chip mai avantajos pentru sănătatea lor. În privința aceasta se fac cele mai multe abuzuri în detrimentul sănătății.

Căldura din localitățile noastre de lucrat trebuie să fie strict acomodată lucrurilor, cari avem să le isprăvim. Aceia, cari lucrează cu mâna, pentru ca să nu le fie frig, au trebuință de mai puțină căldură, căci și 'n urma mișcării împreunate cu lucrurile lor, se desvoaltă căldura. Aceia înse, cari lucrează cu mintea, au trebuință de mai multă căldură, căci pe de o parte, stau tot pe un loc, iar pe de altă parte, nu fac nici o mișcare. În general temperatura mijlocie de 15°—16° C. s'a dovedit de cea mai bună pentru toate casurile. Numai în odăi cu o astfel de temperatură vom pute lucră în totdeauna bine și totodată ne întărim, ne învertoșim corpul nostru în contra influințelor stricăcioase ale schimbărilor de temperatură. În astfel de odăi nici odată nu ne vom încălzi, nu vom asudă prea tare și astfel dacă și schimbăm temperatura, dacă eșim în liber, într'un aer mai rece, nu ne recim, adică frigul nu provoacă turburări în circulația sângelui, cari sânt baza tuturor boalelor, intrucât toate acele părți ale corpului, în cari sângele nu mai umblă regulat, devin „loci minoris resistentiae“ adică locuri de o rezistență mai slabă față de toate influințele stricăcioase, față de toți bacillii, cari se 'ncuibă cu multă predicție în organismul nostru. În acest sens are să fie considerată temperatura constantă de 15°—16° C. de un mijloc de învertoșire între celelalte multe, a căror practicare sistematică formează arta de a ne susține integritatea sănătății noastre și de a ne lungi viața, căci prin ele împedim dezvoltarea diferitelor boale, cari toate ne scurtează viața. Temperatura din odăile noastre înse nu-i iertat să treacă peste 16° C. Dacă scade cu 2—3 graduri, nu ne poate strică, din contră numai folosii ne poate, intrucât ne obișnuim și mai bine cu frigul; cu atât înse e mai stricăcioasă, — precum voi arată mai la vale, dacă se rădică. Pentru de a avé o temperatură constantă, trebuie să ne folosim pentru controlarea ei de un termometru. Numai cu ajutorul acestuia putem hotări exact temperatura și numai o temperatură constantă poate să-și valideze influințele ei bune asupra puterilor lucrătoare.

Aerul prea rece numai atunci ne strică, dacă sântem prea încălziți, prea asudați. O oareș-care cantitate de căldură evaporază din corpul nostru prin porii aflători pe pielea noastră. Dacă evaporarea aceasta e normală, adică nu asudăm condiționat, că sântem cam învertoșiți, apărați în contra frigului, aerul prea rece sau curentul nu ne poate strică. Acelora înse, cari sânt de tot molepsiți, chiar și între împregiurările acestea le strică tot asemenea de tare, ca și celor asudați.

Dacă evaporarea căldurei e potențată din oareș-care cauză: adică dacă asudăm, în acest cas ne strică atât curentul, cât și aerul rece. A sta în curent, înseamnă a se espune unei cantități de aer, care se mișcă mai repede, mai iute. Dacă înse aerul se mișcă mai repede și cu suprafața corpului nostru vor veni în atingere tot mereu particulele de aer proaspăt. Particulele acestea de aer duc cu sine căldura evaporată. Cu cât mai iute se schimbă acestea — precum se 'ntemplă aceasta când stăm în curent, cu atât mai multă căldură duc cu sine și deci cu atât mai multă căldură i se detrage acelei părți de pe suprafața corpului nostru, unde ne atinge mai tare curentul. Urmarea va fi, că toată inervația de pe aceasta parte devine abnormală și deci și inervația vaselor de sânge. Prin aceasta înse se provoacă turburări în circulația sângelui; sângele nu mai umblă regulat, nu se respiră în cantități tot asemenea de mari în toate organele noastre. Tot în

chipul acesta ne strică aerul rece. Cei mai mulți dintre noi își încăldesc în prostie odăile lor; când intri în ele, par că te-ai băgă într'o baie de abure. Temperatura aceasta nu numai că trece peste cea admisă din punct de vedere igienic, ci în cele mai multe casuri se urcă la 22° 23°—24° C. Toți aceștia își ruinează cu dinadinsul sănătatea și puterile lor lucrătoare. Consecințele stricăcioase ale încălzirii aceștia atât de iraționale le și simțese iute și de grabă. Înainte de toate în astfel de odăi nu vor pute lucră cu sporiu și mult timp, căci căldura prea mare-i moaie, i doboare, i face trândavi, ostenesec prea iute, capătă dureri de cap. devin somnoroși, încep să cașce și 'n consecință sânt siliți vrând-nevrând să se lase de lucru.

În odăile acestora în totdeauna vom asudă tare. Dacă eșim acum afară, precum o fac aceasta mai mulți, în loc să aștepte pân' ce se recoresc puțin — aerul rece ne va influință într'un mod stricăcios; ne recim și 'n circulațiunea sângelui vor intră turburări. Incetul cu incetul apoi tot mai mult ne înveșăm cu căldura, tot mai mult ne molepșim; frigul tot mai tare o să nestrice și deci tot mai adeseori și mai iute ne vom răci. Aceștia apoi, — îndată-ce-i atinge un aer, un vânt mai rece, îndată-ce calcă cu piciorul dăscuț pe un padiment mai rece și nu pe covor, precum sânt obișnuiți — aceștia îndată capătă catarrh (trocnă) și dureri de cap și astfel strănută toată ziua de dimineața până seara. Dacă înse se răcesc mai bine, capătă influenza și aprindere de plămâni. În general, organismul acestor, intrucât nu poate rezistă diferitelor influințe stricăcioase, e un teren potrivit pentru incubarea diferitelor boale și pentru sporirea și dezvoltarea diferitelor bacilli. Aceștia — drept resplată — pentru neglijarea ingrigirii sănătății lor, în toată viața nu vor scăpă de catarrhuri peste catarrhuri, de boale peste boale și astfel în urma sănătății lor zdruncinate într'un grad mai mare sau mai mic și puterile lor lucrătoare le sânt slăbite.

Cine vrea deci, ca 'n toată viața lui să-și poată folosii cu sporiu puterile sale lucrătoare, isprăvească și toate lucrurile în totdeauna într'o odăie cu temperatură de 15° 16° C.; grigească bine, ca temperatura să nu se urce, căci numai astfel i va fi organismul în totdeauna tare și sănătos.

Drd CORIOLAN NEDELCU.

S o n e t.

*O clipă te redică, numai una
Și te înalță pe-a vieții plaiuri;
O clipă de o uși în dulci alaiuri,
Visatei fericiri nu-i pui cununa.*

*Plăcut e să gândești mereu la raiuri
Și să visești când blândă doarme luna
Pe vârf de stânci versând lumină 'ntr'una
Și mai plăcut e s'ascuți dulci graiuri.*

*Dar trist e când din mii de dulci ilusii,
Și din atâtea planuri ideale
Nu te alegi decât cu chin confusii.*

*Când ai pierdut a fericirii cale,
Nu poți ca să nu lași de-alungul buxii
Să treacă un suris amar de jale.*

P. O. Bocca.

SALON.

Cărți noue.

„*Flori de zăpadă*” de Alexandrina Mihăescu. —
Epigrame de C. Virgiliu și Toma Florescu.

Poetele noastre cari au promis mai mult, au avut un sfârșit prea de timpuriu. Așă, Veronica Micle, al căreia talent promitea din cale afară de mult și tot așă Alexandrina Mihăescu, care, la o vârstă când alte fete se joacă încă cu păpușile, ne-a dat lucrări literare, cari merită toate laudele și cari îndreptățiau la cele mai mari speranțe.

*

Pentru ca să pricepem mai bine ce am pierdut în Alexandrina Mihăescu, trebuie să cetim simpla biografie ce precedă volumul „*Flori de zăpadă*”, opera postumă a tinerei poete.

„Alexandrina Mihăescu s'a născut la 20 august, 1876, în comuna Gura-Sărătii, județul Buzeu... Toate studiile sale oficiale se mărginesc la cele patru clase primare trecute în aceeași comună... A trăit la țară ocupându-se cu literatura, pentru care avea o înclinare firească...”

Având o înclinare firească pentru literatură, eră fatal ca Alexandrina să citească mult și să scrie. Dar scrisul ei, ea îl ascundea, și fratele ei, și el un tânăr literat, a trebuit să-i ia într'ascuns prima poezie pe care a publicat-o el și care, pe lângă că dă deja măsură talentului tinerei poete, mai dă dovadă și de influența cea mare pe care a avut-o asupra Alexandrinei Mihăescu poezia noastră populară:

„Bate vântul și-mi tot bate
 „Îndoind crengile toate:
 „Și nu-mi bate de din vale
 „Să me ia un dor de cale,
 „Ci din sus îmi ba'e strâns
 „De me ia un dor de plâns:
 „Că 'n bătaia vântului
 „Aud plânsul codrului“...

Dar Alexandrina Mihăescu, ca toți poeții binecuvântați, scriea pentru ca să-și satisfacă o necesitate absolută și proprie, — și deci nu ținea să i se tipărească toate gândurile câte le înșiră pe hârtie. De aceea, după ce i s'a publicat prima bucată, le-a ascuns pe cele următoare cu multă îngrigire „socotind publicarea lor ca o glumă-batjocură”.

Alexandrina Mihăescu a murit la 21 iunie 1895, după ce cu puțin înainte declarase tatălui său:
 „Nu mi-e frică de moarte, ci de pământ!“

*

Multă simțire și mult talent poetic, reiese din toate lucrările remase pe urma tinerei fete.

„Vântule reu și turbat,
 „Multe flori ai scuturat!
 „Moarte, moarte rea pustie,

„Mulți ochi plini de veselie
 „Îi adormi pentru vecie“.

Poesia e scrisă în 1894. Dar o alta intitulată „*Sub farmec de lună*”, datată din 1892, adică într-o vreme când poeta nu avea mai mult decât 16 ani, merită să fie citată aci, de oare-ce ni se pare complotă ca formă și distinsă ca fond și ca simțire:

„O, lasă brațul sub al meu,
 „Să mergem împreună
 „În valea verde la pârâu,
 „Sub farmecul de lună!

„De lume-acum să nu-ți mai pese,
 „Căci nu e să ne vață;
 „Doar luna printre frunze dese
 „Asvêrlă câte-o rază

„Vom merge singuri-singurei
 „Sub bolțile umbroase
 „Și anină-voi flori de tei
 „În pârâu-ți de mătase.

„Va trece luna prin stejari
 „În calea ei, uitată;
 „Iar eu, privind în ochii-ți mari,
 „Visă-voi fermecată.

„Sub teiul sfânt ne-om aseă
 „Pe iarbă rourată;
 „Pe-o desmierdare noi ne-om da
 „Viața noastră toată“.

Prosa Alexandrinei Mihăescu este la înălțimea poeziei sale. Recomandăm din toată inima cetitorilor volumul „*Flori de zăpadă*”, căci nu vor regretă timpul ce vor petrece cu citirea lui.

***

Epigrama este un gen literar greu și rar. Cât este de bogată literatura omenească în diverse genuri literare, — pe atât e de săracă în epigrame. Autorii cari au scris epigrame bune, pot fi numărați pe degete... Numai la noi se produc multe epigrame.

Într'adevăr, zilele acestea piața noastră literară s'a îmbogățit printr'un nou volum de „*Epigrame*”, datorit la doi tineri autori, și anume: dnii C. Virgiliu și T. Florescu.

Coperta volumului este foarte bine executată, de și nu are meritul de a fi originală, — dar în sfârșit e frumos executată și dacă conținutul ar corespunde copertei, am pute să ne declarăm deplin satisfăcuți...

Dar din nefericire conținutul, în ce privește mai ales epigramele dlui C. Virgiliu, este cu deseveșire lipsit de ori-ce valoare literară.

Partea a doua a volumului, care conține epigrame de Toma Florescu, este mai bună. Epigramele dlui Florescu dau dovadă de talent. și printre dâsele sunt câteva cari pot fi numite bune, ceea ce la un gen literar atât de greu, însemnează mult.

*

Di C. Virgiliu este cu deseveșire lipsit, nu de talent, dar de bun simț literar. Epigramele sale sunt incorecte ca limbă, incorecte ca vers și inspide în ce privește conținutul. Câteva pilde vor dovedi că cele spuse de noi, nici nu caracterizează încă pe deplin incapacitatea „tinerului epigramist“.

„Unui actor“ este titlul epigramei următoare :

„Pierdut, de zăpăciai vre-un rol,
„Tot încercai să te gândești, —
„Acelaș de când te-ai găsit
„Cum să te pierzi te răsgândești“.

„Pudor“ unei flori venusiane, este titlul unei alte epigrame, pe care o reproduc aci :

„După părți ascunzi urechia,
„Să n'ascuți — multe-s acerba!
„Fiica Romei vrea să-mi spună
„Cu mister : *facta nec verba*“!

Mai întâiu, „după părți“ e de un gust cam îndolnic.

Dar toate epigramele dlui C. Virgiliu continuă pe struna de mai sus, numai că mai înțelegi aici câte o banală trivialitate sau pornografie . . .

Ce ideie trebuie să-ți faci înse despre un tiner, care este lipsit până într'atâta de bun simț, încât publică insipidități — ca să nu dicem ceva mai reu — de soiul celor mai sus citate ?

Cum epigramele dlui Toma Florescu sunt tocmai la coadă, cititorul va arunca volumul la o parte, — și fără voia lui va nedreptăți pe un tiner care nu-i lipsit de talent, și care, după cum am mai spus, are unele epigrame demne de laudă.

La dl Florescu cel puțin forma e mai în tot-dauna corectă, și aceasta este de sigur un merit, mai ales când apari într'un volum cu un Virgiliu.

„Statuei lui Eliade“ este titlul epigramei următoare a dlui Florescu :

„— De ce bêtâne, de-atâta vreme
„Cu mâna 'ntinsă tu stai ș-acum?
„— Cerșesc la lume-un dram de minte
„Pentru 'nțelepții de peste drum“.

Se știe că statua lui Eliade este așezată în fața palatului universității.

Unui poet decepționist. Statuei lui Mihai Viteazul. Unui bărbat de stat — sunt epigrame bune. „Epitaf“ merită chiar să fie citat :

„Aci zace-un aprig cioclu
„Care nu gândia să moară.
„Umbre, nu ești din raclă,
„Căci ve'n-groapă-a doua oară“.

Cetitorii, ocolind epigramele dlui C. Virgiliu, vor face bine să citească pe acele ale lui Toma Florescu.

STRAT.

Convocare.*

Societatea pentru crearea unui fond de teatru național-român își va ține adunarea generală din estan în orașul Hațeg în zilele de duminică și luni în 24 maiu (5 iunie) și 25 maiu (6 iunie) a. c. cu următoarea programă :

* Fiind că în convocarea publicată în nr. trecut s'au vîrit câteva greșeli relative la zilele adunării, o publicăm de nou.

Red.

I. *Țiua primă în 24 maiu (5 iunie,) duminică.*

1. Președintele va deschide adunarea generală la 10 ore a. m.

2. Se alege 2 notari pentru ședințele adunării.

3. Secretarul va ceti raportul comitetului societății asupra lucrării sale de la adunarea generală din urmă.

4. Se alege o comisiune de 5 membri pentru propuneri și raportul comitetului se predă acestei comisiuni spre examinare.

5. Casarul societății va ceti raportul despre starea casei cu sporul dela ultima adunare încoaci și peste tot despre averea societății.

6. Se va alege o comisiune de 5 membri pentru examinarea raportului casarului.

7. Se va alege o comisiune de 5 membri, cari în înțelesul §. 4 din statutele societății vor câștigă membri fundatori, ordinari și ajutători pentru societate.

8. Se vor ceti discursuri corespunzătoare scopului societății sau de altă materie literară, ce sînt a se însinua președintelui înainte de adunare.

9. Președintele închide ședința.

II. *Țiua a doua 26 maiu (6 iunie,) luni.*

1. Președintele deschide ședința și protocolul ședinței precedente se va ceti și autentică.

2. Raportul comisiunii pentru câștigarea membrilor noi.

3. Raportul comisiunii asupra socotelilor casarului.

4. Raportul comisiunii asupra raportului comitetului societății și însinuarea propunerilor în interesul fondului.

5. Se va decide locul și țiua adunării generale pentru anul 1899.

6. Abșicerea comitetului și alegerea noului comitet pentru un alt period de trei ani.

7. Se va alege o comisiune de 3 membri pentru autenticarea protocolului din ședința II.

8. Președintele va închide adunarea.

Învităm la această adunare generală a societății pentru crearea unui fond de teatru național-român pe toți membrii fundatori, ordinari și ajutători ai acestei societăți, precum și pe toți binevoitorii ei și spriginitorii culturii românești.

Din ședința comitetului ținută în Brașov la 14/26 aprilie 1898.

Iosif Vulcan

președinte.

Vasile Goldiș

secretar.

Ilustrațiunile noastre

Romulus și Remus. Cine n'ar cunoașce legenda despre Romulus și Remus, primele figuri ale istoriei romane ? ! Ei au fost fiii unei vestaline, pe care frate-sau a îngropat-o de viuă și a aruncat copiii în apele Tiberiului. Înse copiii n'au perit, căci o lupoaică a dat de ei și i-a nutrit.

Primul roman. Nu șcim de sigur, dacă ea numai citeșce primul roman ori îl țese chiar. Pictorul a desemnat o față tineră și a subsemnat „primul roman“. Ambele situațiuni i se potrivesc. Nici nu căutăm ce a voit pictorul : ori una ori alta — e atât de frumos !

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Academia Română ș-a început ședințele săptămânale de peste an, după închiderea sesiunii generale. Prima ședință publică s'a ținut vineri la 1/13 maiu. Cu aceasta ocaziune dl Gr. G. Tocilescu a făcut lectura asupra subiectului: „Adamklissi încă odată“. Tot aici însemnăm, că biurol a pregătit programa ședințelor anului viitor. Sesiunea generală în anul 1899 are să se deschidă la 16/28 martie.

O româncă din Ungaria la Ateneul din Bacău. Dna Neli I. Cornea n. Mișici, soția dlui Ioan Cornea, inginer de căi ferate, originar din părțile aradane, acuma în serviciul statului român la Bacău, a ținut acolo la 26 aprilie (8 maiu) o conferință literară asupra subiectului, „Influența femeii asupra moravurilor“, care a fost subliniată de multe aplause și la sfârșit autoarea felicitată din toate părțile. În curând publicul nostru cetitor va avea privilegiul să citească aceasta lucrare interesantă, căci dna conferențiară ne-a pus-o la dispoziție.

Concert și reprezentație teatrală în Sibiiu. Reuniunea sodalilor români din Sibiiu va arangia la 21 maiu n. un concert, cu reprezentație teatrală și dans, în sala cea mare de la Gesellschaftshaus, sub conducerea dlui învățător Candid Popa și cu concursul unui grup de clerici din seminariul Andreian. În concert se vor cânta compoziții de Humpel, Mendelssohn, Dima, Vidu, Wiest, Musicescu și alții. Apoi se va jucă comedia „Nu te jucă cu dracu“ de I. Negruzzi. După teatru urmează dans.

Cărți noue. A eșit de sub tipar în editura librăriei Socec et Comp. „Dare și avere“, roman de Freytag, tradus de Marian. Lei 3.50. — „Părinții și Copiii în al XIX-lea secol“, de Legouvé, traducere română de Dum. Stăncescu. Lei 2.

C E E N O U ?

Hymen. Dl dr. Ioan Nemet, avocat în Arad, la 8 l. c. s'a cununat cu dsoara Iovanca Pavlović din Pâncota. — Dl dr. Dumitru Pop, avocat în Mediaș, s'a căsătorit cu dna Elena Bogdan din Brașov.

Sciri personale. *Regele Carol* al României va plecă pe la sfârșitul lui iunie n. ca să facă vizită împăratului Rusiei, în Petersburg, însoțit, afară de dl prim-ministru Sturdza și de o numeroasă suită militară. — *Principele Ferdinand* și principesa Maria a României s'au întors la București în sâmbăta trecută, 2/14 maiu, dimpreună cu micii principii, venind de la Nizza, unde au petrecut iarna; principele Ferdinand e perfect sănătos și complet restabilit. — *Dl P. Poni*, președintele Academiei Române, profesor la universitatea din Iași, senator și fost ministru, este numit comisar general al guvernului român pentru participarea României la expoziția universală ce se va ține la Paris în anul 1900.

Paplu Ilarian și Barițiu. Cetim în „Tribuna“ că din incidentul zilei de 3/15 maiu, damele române din Sibiiu au depus câte o cunună de frunze de laur și flori naturale cu bande de tricolor național și cu o potrivită inscripție comemorativă pe mormântul lui Papiu Ilarian și George Barițiu, care se află aproape unul de

altul sub umbra bisericei române de la Poarta-Turnului în Sibiiu. Cununile au fost duse acolo prin o delegațiune.

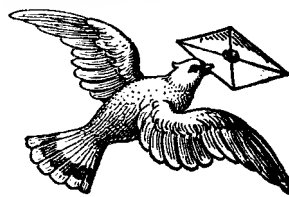
Memoria lui Andrei Mureșianu. Aflăm din „Gazeta Transilvaniei“, că în ziua de 3/15 maiu damele române din Brașov s'au dus la mormântul lui Andrei Mureșianu, nemuritorul bard al deșteptării naționale, unde fiecare a depus câte o cunună de flori ș-apoi au intrat în biserică. Eșind de acolo, au salutat încă odată mormântul și o deputațiune a mers la văduva poetului, dna Susana Andrei Mureșianu, pentru a-i exprima în numele damelor române din Brașov venerațiunea și recunoștința lor față de memoria fericitului seu soț. Dna Mureșianu a mulțumit adânc mișcată pentru aceasta nobilă și frumoasă atențiune.

Serbarea 3/15 maiu la București. Pentru serbarea aniversării a 50-a a zilei de 3/15 maiu, dl dr. Rațiu dimpreună cu mai mulți fruntași convocase o adunare poporală la Blaș. Aceasta înse a fost oprită din partea autorității politice. Astfel aniversarea s'a serbat în mai multe locuri, în cercuri restrinse. La București s'a făcut o manifestație imposantă. Întăiu s'a ținut un parastas la biserica Zlatari; apoi din grădina Cișmegiu s'a arangiat un cortegiu care a eșit la șosea unde dnii M. Vlădescu, Sever Mureșianu, dr. C. Istrati, Demetrescu-Brăila, Barbu Paltineanu, Ant. Bacalbașa și Periețanu-Buzeu au ținut cuvântări. Sara la Ateneu doue confrențe au încheiat solemnitatea; una a fost ținută de dl Ionel Grădișteanu, alta de dl Barbu Delavrancea. S'a scos și un țiar ocașional sub titlul „Câmpul libertăți“ în care au scris articoli dnii M. Vlădescu, Ionnescu-Gion, Barbu Păltineanu, V. A. Urechia, Gr. G. Tocilescu și alții.

Au murit: *Vasile Cernea*, subjude r. în Cinculmare, la 12 maiu, în etate din 51 ani, lăsând în doliu o familie mare; *Petru Chirilescu*, protopresbiter emerit al Chișineului, paroc al comunei Chitighaz, la 8 maiu, în etate de 84 ani; *Ved. Teresia Athanastevici* n. Gruici, la Lugoș, în 17 maiu, în etate de 72 ani.

*****

Poșta redacției.

Adio. Nu atinge nivelul cerut. Din prosă vom alege.

Sonet. Dsoarei L. G. Am urmat partea ultimă din scrisoarea Dv. L-am pus în coș.

Sub patrafir. Prea ne aduce aminte poesia lui Coșbuc. Cearcă a fi original și atunci poți bate la ușa noastră.

Mama. Progres. Mai studiaza și apoi scrie.

Berlad. Doina nu e poporală.

Győr. Este. Românească.

Garofița. Regretăm că nu le putem întrebuința.

Melancolia. Nu exprimă o simțire adevărată, de aceea nici n'a reușit. Continuați în prosă.

Călimdarul săptămânei.

Dum. a5-a după Paști, a Orbului, Ioanc 9, v. 1—38; ev. inv 8; gl. 5

Diua sept.	Călimdarul vechiu	Călimd. nou	Soarele.
Duminecă	10 Ap. Simon Zilotul	22 Iulia	4 22 7 38
Luni	11 M. Mochie	23 Desideriu	4 21 7 39
Marți	12 Gher. Pat. Const., Ep. epC.	24 Ioana	4 20 7 40
Mercuri	13 Ma. Glicherea	25 Urban	4 19 7 41
Joi	14 <i>Înălț. Domn.; M. Isidor</i>	26 Filip Neri	4 18 7 42
Vineri	15 P. Pachomie cel mare	27 Ioan	4 18 7 42
Sâmbătă	16 C. P. Teodor Sântitul	28 Vilhelm	4 17 7 43

MERSUL TRENURILOR.

Valabil de la 1. mai 1898.

Cluj—Oradea-Mare—Budapesta.						Budapesta—Oradea-Mare—Cluj.							
		Accel.		Person.		Mixt.			Accel.		Person.		Mixt.
Cluj	pleacă	11 01	5 28	7 —	6 12	—	Budapesta	pleacă	9 15	2 15	5 45	8 30	—
Huedin	"	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagy-Káta	"	10 20	3 25	7 54	10 16	—
Ciucea	"	12 52	7 09	9 19	8 32	4 40	Szolnok	"	11 19	4 23	9 27	11 31	—
Bucea	"	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány	"	12 55	5 55	11 53	2 —	5 —
Bratca	"	—	—	9 50	9 10	5 38	Bárand	"	—	—	12 07	2 12	5 17
Vad	"	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp	"	—	—	12 24	2 27	5 38
Aleşd	"	†1 48	†7 59	10 25	9 48	6 42	Berettyó-Ujfalu	"	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04
Teleagd	"	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd	"	—	—	1 —	3 —	6 21
F. Oşorheiü	"	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes	"	—	—	1 14	3 12	6 37
Velenţa	"	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors	"	—	—	1 28	3 25	6 56
Oradea-Mare	soseşte	2 30	8 38	11 17	10 44	8 —	Bihar-Püspöki	"	—	—	1 36	3 32	7 08
Oradea-Mare	pleacă	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Oradea-Mare	soseşte	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22
Bihar-Püspöki	"	—	8 51	11 42	11 15	2 37	Oradea-Mare	pleacă	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22
Bors	"	—	—	11 50	11 22	2 48	Velenţa	"	2 25	—	2 30	4 05	1 31
M.-Keresztes	"	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Oşorheiü	"	—	—	2 41	4 16	1 46
M.-Peterd	"	—	—	12 15	11 50	3 38	Teleagd	"	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19
Berettyó-Ujfalu	"	3 18	9 22	12 29	12 05	4 16	Aleşd	"	†3 04	†7 56	3 21	4 56	2 50
Sáp	"	—	—	12 47	12 28	4 49	Vad	"	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32
Bárand	"	—	—	1 01	12 42	5 15	Bratca	"	—	—	4 06	5 43	4 08
P.-Ladány	"	3 56	10 03	1 34	1 19	5 31	Bucea	"	—	8 51	4 27	6 04	4 36
Szolnok	"	5 32	11 44	3 35	2 37	—	Ciucea	"	4 16	9 07	4 58	6 31	5 03
Nagy-Káta	"	6 34	12 41	4 45	5 —	—	Huedin	"	4 52	9 37	5 32	7 16	—
Budapesta	soseşte	7 50	1 50	6 20	7 —	—	Cluj	soseşte	5 55	10 37	6 39	8 33	—

Oradea-Mare—Seghedin.						Seghedin—Oradea-Mare.							
		Person.				Mixt.			Person.				Mixt.
Oradea-Mare	pleacă	10	20	4	25	7 30	Seghedin	pleacă	3	45	10	25	6 40
Ósi	"	10	30	4	36	7 44	H.-M.-Vásárhely	"	4	44	11	05	7 57
Less	"	10	48	4	56	8 06	Orosháza	"	5	39	11	54	9 38
Cefa	"	11	03	5	12	8 29	Ciaba	"	7	—	2	33	4 50
Salonta	"	11	26	5	37	9 08	Giula	"	7	27	3	05	5 26
Kötegyán	"	11	46	†5	57	9 37	Sarkad	"	7	47	3	27	5 56
Sarkad	"	11	57	6	09	9 51	Kötegyán	"	†7	56	3	39	6 09
Giula	"	12	21	6	34	10 21	Salonta	"	8	23	4	10	6 47
Ciaba	"	2	10	7	22	4 42	Cefa	"	8	42	4	34	7 18
Orosháza	"	3	10	8	32	5 48	Less	"	9	04	5	—	7 51
H.-M.-Vásárhely	"	4	00	9	26	7 —	Ósi	"	9	21	5	19	8 16
Seghedin	soseşte	4	35	10	20	7 55	Oradea-Mare	soseşte	9	32	5	30	8 31

Oradea-Mare—Arad.						Arad—Oradea-Mare.							
		Person.						Person.					
Oradea-Mare	pleacă	10	20	4	25	7 30	Arad	pleacă	5	10	11	20	9 25
Ósi	"	10	30	4	36	7 44	Curtici	"	5	39	11	49	10 07
Less	"	10	48	4	56	8 06	Ciaba	"	6	40	12	54	11 50
Cefa	"	11	03	5	12	8 29	Giula	"	7	27	3	05	5 26
Salonta	"	11	26	5	37	9 08	Sarkad	"	7	47	3	27	5 56
Kötegyán	"	11	46	†5	57	9 37	Kötegyán	"	†7	56	3	39	6 09
Sarkad	"	11	57	6	09	9 51	Salonta	"	8	28	4	10	6 17
Giula	"	12	21	6	34	10 21	Cefa	"	8	42	4	34	7 47
Ciaba	"	2	23	7	17	4 32	Less	"	9	04	5	—	7 51
Curtici	"	3	28	8	20	5 38	Ósi	"	9	21	5	19	8 16
Arad	soseşte	3	55	8	47	6 05	Oradea-Mare	soseşte	9	32	5	30	8 31

Numerii cei groşi înseamnă timpul de la 6 ore seara până la 5 ore 59 de minute dimineața. — Numerii sâmbăniți cu † înseamnă stațiunile, unde trenurile numai condiționat se opresc.